

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 171/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. októbra 2004 predbežne prerokoval sťažnosť MUDr. Andreja Pribulu, bytom G., zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Krajským súdom v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoE 45/04, 14 CoE 46/04 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť MUDr. Andreja Pribulu **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2004 doručená sťažnosť MUDr. Andreja Pribulu, bytom G. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. I. R., Advokátska kancelária, K., vo veci porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 CoE 45/04, 14 CoE 46/04.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004, zrušil toto uznesenie a vec vrátil krajskému súdu. Napokon požaduje finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk a náhradu všetkých trov konania.

Z podania vyplýva, že právoplatným uznesením krajského súdu sp. zn. 16 CoP 91/04 z 27. februára 2004 bolo zmenené uznesenie Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Nc 1015/2002-138 z 15. decembra 2003 tak, že sťažovateľovi bolo nariadené, aby v lehote troch dní predbežne odovzdal maloletého A. P. do starostlivosti matky. Sťažovateľ v následnom konaní o výkone rozhodnutia vedenom na základe vyššie citovaného predbežného opatrenia podal ako povinný odvolanie proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004, ktorým bol nariadený výkon právoplatného predbežného opatrenia o odňatí maloletého dieťaťa sťažovateľovi a jeho odovzdaní do starostlivosti matky. Ďalej podal odvolanie aj proti následnému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 zo 14. apríla 2004, ktorým mu bola uložená poriadková pokuta vo výške 2 000 Sk.

Uznesením krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004 boli obe uznesenia okresného súdu potvrdené, pričom uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 15. júla 2004.

Sťažovateľ považuje uznesenie krajského súdu za porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru.

Vo vzťahu k potvrdeniu uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 o nariadení výkonu rozhodnutia sťažovateľ namieta, že bolo vydané v rovnaký deň, keď okresnému súdu došiel návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, teda 26. marca 2004, hoci podľa príslušných ustanovení zákona nebolo možné výkon

rozhodnutia okamžite nariadiť. Mali tomu predchádzať niektoré iné zákonom predpísané úkony.

Vo vzťahu k potvrdeniu uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 zo 14. apríla 2004 o uložení poriadkovej pokuty sťažovateľ namieta, že v skutočnosti nešlo o poriadkovú pokutu v zmysle § 53 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ale o pokutu podľa § 273 OSP v rámci konania o výkone rozhodnutia. Táto pokuta je odlišným inštitútom ako poriadková pokuta. To znamená, že v rámci výkonu rozhodnutia bolo použité opatrenie, pre ktoré nebol daný nijaký dôvod. Sťažovateľ totiž príčinu pre postup podľa § 53 OSP nedal.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 16 CoP 91/04-218 z 27. februára 2004 vyplýva, že krajský súd zmenil uznesenie okresného súdu č. k. 23 Nc 1015/2002-138 z 15. decembra 2003 a vydal predbežné opatrenie, ktorým uložil sťažovateľovi, aby v lehote do troch dní od doručenia uznesenia odovzdal maloletého A. P. do starostlivosti matky.

Z výzvy na plnenie rozhodnutia súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 vyplýva, že okresný súd vyzval sťažovateľa, aby nemaril výkon uznesenia krajského súdu č. k. 16 CoP 91/04-218 z 27. februára 2004 a dôsledne rešpektoval povinnosť z neho vyplývajúcu. Pre prípad, že bude výzva bezvýsledná, upozornil okresný súd na možnosť nariadenia výkonu rozhodnutia ukladaním pokút podľa § 273 ods. 1 OSP alebo nariadenia odňatia dieťaťa a jeho odovzdania tomu, komu bolo podľa rozhodnutia súdu zverené do starostlivosti.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 vyplýva, že okresný súd nariadil výkon uznesenia krajského súdu č. k. 16 CoP 91/04-218 z 27. februára 2004 odňatím maloletého A. P. a jeho odovzdaním do starostlivosti matky.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie prostredníctvom právnej zástupkyne 16. apríla 2004.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 vyplýva, že tento ustanovil Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice za opatrovníka pre maloletého A. P. na jeho zastupovanie v konaní vo veci výkonu rozhodnutia o výchove maloletého.

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ prostredníctvom právnej zástupkyne odvolanie 16. apríla 2004.

Z uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 zo 14. apríla 2004 vyplýva, že okresný súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 2 000 Sk s povinnosťou zaplatiť ju na účet okresného súdu do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že matka sa bezúspešne domáhala na základe právoplatného uznesenia krajského súdu, a to 23. marca 2004, prevzatia maloletého dieťaťa. Dieťa jej sťažovateľ neodovzdal ani neskôr na základe výzvy okresného súdu, a preto v zmysle § 273 ods. 1, ako aj § 272 ods. 2 OSP bola sťažovateľovi uložená pokuta vo výške 2 000 Sk, keďže dobrovoľne nesplnil súdne rozhodnutie o výchove maloletého dieťaťa.

Z odvolania sťažovateľa z 11. mája 2004 podaného proti tomuto uzneseniu prostredníctvom právnej zástupkyne vyplýva, že sťažovateľ žiadal uznesenie zrušiť. Namietal, že uznesenie krajského súdu č. k. 16 CoP 91/04-218 z 27. februára 2004 sa nestalo vykonateľným, lebo v rozpore s ustanovením § 49 ods. 1 OSP bolo doručené iba jeho právnej zástupkyňi, nie teda aj jemu osobne. To znamená, že trojdňová lehota na plnenie ešte vôbec nezačala plynúť a nebolo preto dôvodu ukladať mu pokutu. Ďalej namietal, že súd mu nemohol uložiť poriadkovú pokutu, lebo táto je inštitútom vyplývajúcim z ustanovenia § 53 OSP, čo však nemá nič spoločného s daným prípadom. Napokon bol toho názoru, že uznesenie bolo vydané miestne nepríslušným súdom.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004 vyplýva, že krajský súd potvrdil jednak uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 a jednak uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 (správne má byť zo 14. apríla 2004) o uložení poriadkovej pokuty.

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu vyplýva, že pokiaľ ním bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004, nešlo o potvrdenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 o nariadení výkonu rozhodnutia odňatím a odovzdaním maloletého dieťaťa matke, ale o potvrdenie uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 o ustanovení opatrovníka pre maloleté dieťa.

Vo vzťahu k potvrdeniu uznesenia okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 (správne má byť zo 14. apríla 2004) o uložení poriadkovej pokuty vychádzal krajský súd z toho, že sťažovateľ nesplnil povinnosť uloženú mu predbežným opatrením, a preto bolo potrebné postupovať v zmysle ustanovenia § 273 ods. 1 OSP. Odvolacie námietky sťažovateľa považoval za nedôvodné. Tie boli založené na tom, že vzhľadom na ustanovenie § 49 ods. 1 OSP nestačilo v tomto prípade doručiť uznesenie krajského súdu č. k. 16 CoP 91/04-218 z 27. februára 2004, ktorým bolo potvrdené predbežné opatrenie (exekučný titul) iba právnej zástupkyňi sťažovateľa, ale aj priamo sťažovateľovi, lebo sa mu týmto uznesením ukladala určitá povinnosť. Sťažovateľ bol preto toho názoru, že predbežné opatrenie sa nestalo vykonateľným. Podľa názoru krajského súdu však ustanovenie § 49 OSP má na mysli iba tie prípady, kedy sa ukladá účastníkovi nejaká povinnosť priamo v konaní, nie teda rozhodnutím konečným. V súvislosti s námietkou miestnej nepríslušnosti okresného súdu krajský súd poukázal (i keď pri odôvodnení výroku o potvrdení uznesenia o ustanovení opatrovníka) na ustanovenie § 88 ods. 1 písm. c) OSP a dospel k názoru, že z hľadiska miestnej príslušnosti je rozhodujúce, že uznesením okresného súdu sp. zn. 23 Nc 101/02 z 3. júna 2003 bolo maloleté dieťa zverené do výchovy a opatery matky.

Podľa zistenia ústavného súdu uznesenie krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004 nebolo doručené 15. júla 2004 sťažovateľovi, ako sa to uvádza v sťažnosti, ale toho istého dňa jeho právnej zástupkyňi.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo (...) prejednaná nezávislým a nestranným súdom (...), ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch (...).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 82/04).

Sťažovateľ predovšetkým namieta porušenie označených základných práv podľa jeho názoru tým výrokom uznesenia krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004, ktorým malo byť potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 o nariadení výkonu rozhodnutia odňatím maloletého dieťaťa otcovi a jeho odovzdaním matke. Skutočnosť je však taká, že krajský súd toto uznesenie okresného súdu dosiaľ neskúmal a o odvolaní sťažovateľa proti nemu ešte nerozhodol.

Výrok, ktorým krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 sa týka v skutočnosti toho uznesenia, ktorým bol maloletému dieťaťu ustanovený opatrovník v konaní o výkone rozhodnutia. Je preto očividné, že neexistujúcim potvrdzujúcim výrokom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu označených základných práv sťažovateľa.

Ďalej sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv aj ďalším výrokom uznesenia krajského súdu č. k. 14 CoE 45/04-69, 14 CoE 46/04 z 28. mája 2004, ktorým bolo potvrdené uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 z 26. marca 2004 o uložení poriadkovej pokuty.

V tejto súvislosti ústavný súd predovšetkým zdôrazňuje, že tak v záhlaví uznesenia, ako aj v jeho výrokovej časti je zrejme nesprávne uvedené, že ide o uznesenie okresného súdu z 26. marca 2004. V skutočnosti bolo uznesenie okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 o uložení poriadkovej pokuty vydané 14. apríla 2004. Túto zrejmu nesprávnosť možno kedykoľvek opraviť postupom podľa § 164 OSP.

Podľa názoru ústavného súdu uzneseniu okresného súdu sp. zn. 39 Em 10/2004 zo 14. apríla 2004 o uložení poriadkovej pokuty v sume 2 000 Sk nemožno čo sa týka jeho podstaty nič vyčítať. Je nesporné, že sťažovateľ povinnosť uložení vykonateľným rozhodnutím krajského súdu nesplnil a pokuta je uložená v zákonných medziach. Zodpovedá skutočnosti, že v ustanovení § 273ods. 1 OSP sa hovorí o možnosti postupného ukladania pokút, nie teda poriadkových pokút. Poriadková pokuta je zakotvená v ustanovení § 53 ods. 1 OSP a naozaj má odlišný charakter. Táto terminologická chyba však nič nemení na tom, že sťažovateľovi bola uložená pokuta na základe ustanovenia § 273 ods. 1 OSP. Sťažovateľ žiaden iný dôvod porušenia označených základných práv neuvádzal. Preto aj z tohto pohľadu treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. októbra 2004